

Lausuntopyyntö vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja puoluelain muuttamisesta sekä luonnoksesta vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen muuttamisesta

Johdanto

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja puoluelain muuttamisesta sekä luonnoksesta vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta. Lisäksi lausuntoa pyydetään luonnoksesta vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen muuttamisesta.

Tausta

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti Jatkuvan oppimisen uudistus -hankkeen, jota ohjasi parlamentaarinen jatkuvan oppimisen uudistusryhmä. Jatkuvan oppimisen parlamentaarinen ryhmä hyväksyi jatkuvan oppimisen uudistusta koskevat linjaukset vuonna 2020 ja hankkeen loppuraportti julkaistiin keväällä 2023.

Loppuraportin mukaan vapaan sivistystyön erityiseksi osaamisalueeksi jatkuvan oppimisen kehittämistyössä on kiteytynyt aikuisten perustaitojen vahvistaminen. Loppuraportissa asetettiin tavoitteeksi laatia Opetushallituksen määräämä aikuisten perustaitojen kansallinen osaamismerkkijärjestelmä, jonka avulla tuodaan näkyviin perustaitojen osaamisen vahvistaminen. Opetushallitus aloitti osaamismerkkijärjestelmän kehittämistyön elokuussa 2022.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) otti yhteyttä opetus- ja kulttuuriministeriöön vuonna 2022 puoluerahoituksen valvonnan tiimoilta niiltä osin kuin on kyse opintokeskusten myöntämästä koulutustuesta puoluelaisissa (10/1969) säädetyin valvonnan kohteena oleville järjestöille. VTV:n mukaan nykytilannetta olisi syytä selkiyttää läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja puoluerahoitusvalvonnan sujuvoittamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 21.10.2022 työryhmän (dnro VN/24195/2022) ajaksi 24.10.2022 - 31.3.2023 selvittämään opintokeskusten valtionosuusrahoitukseen liittyviä

käytäntöjä sekä opintokeskusten keskimääräisen yksikköhinnan laskentaan vaikuttavia opintokeskusten käyttökustannuksiin hyväksyttäviä kustannuksia. Esitysehdotus pohjautuu työryhmän loppuraportissa (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja: 2023:30) esitettyihin suosituksiin.

Tavoitteet

Osaamismerkkeihin liittyvien ehdotusten tavoitteena on tuoda näkyviin perustaitojen osaamisen vahvistaminen säätämällä mahdolliseksi vapaan sivistystyön osaamismerkkien suoritustietojen tallentaminen opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon. Esityksessä ehdotetut muutokset parantaisivat ja helpottaisivat työssä ja muualla hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Lisäksi esityksellä edistettäisiin jatkuvan oppimisen uudistuksen linjausten toimeenpanoa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vapaasta sivistystyöstä annettua lakia siten, että lakiin lisättäisiin selvyuden vuoksi nimenomainen säännös opintokeskusten järjestöille maksamasta koulutus- ja opintokerhotuesta sekä järjestöjen kustannusten huomioimisesta opintokeskusten valtionosuuden yksikköhintalaskennassa. Puoluelakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valtionosuutta ei pidettäisi puoluelain tarkoittamana tukena. Hallituksen esitykseen sisältyy luonnos vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen muuttamiseksi.

Ehdotusten tavoitteena on helpottaa puoluerahoituksen valvontaa ja samalla tehdä opintokeskusten ja järjestöjen välisestä rahaliikenteestä ja raportoinnista nykyistä täsmällisempää ja läpinäkyvämpää. Ehdotusten tavoitteena on myös selkeyttää nykyistä valtionosuuden perusteena olevaa yksikköhintalaskentaa. Ehdotusten tavoitteena on toisaalta myös säilyttää nykyinen opintokeskusten ja järjestöjen välinen yhteisten opintojen järjestämistapa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024, paitsi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 24 §:ää koskeva muutos 1.1.2025.

Vastausohjeet vastaanottajille

Opetus- ja kulttuuriministeriö varaa teille mahdollisuuden antaa lausuntonne esitysluonnoksesta. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa. Lausunnon voi antaa suomen tai ruotsin kielellä.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Mikäli et halua rekisteröityä palveluun, lausunnon voi lähettää myös sähköpostitse opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon (kirjaamo.okm@gov.fi). Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/22054/2023.

Ministeriöiden, joilla on käytössä VAHVA, tulee viedä lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/22054/2023.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja ministeriön hankesivuilla.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön 8.9.2023 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja:

Hallitusneuvos Marjaana Larpa, marjaana.larpa@gov.fi, p. 0295 330 480 (opintokeskukset)

Hallitussihteeri Jenni Nuutinen, jenni.nuutinen@gov.fi, p. 0295 330 230 (osaamismerkkit)

Linkit

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-948-6> - Opintokeskusten rahoitusjärjestelmää selvittävän työryhmän loppuraportti

Liitteet:

[HE vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta.pdf](#)

[Förordningsutkast.pdf](#)

[RP utkast paragrafer.pdf](#)

Jakelu:

Ahjolan Setlementti ry

Ahlmanin koulun Säätiö sr

Aikuisopettajien liitto AKOL ry

Alajärven kaupunki

Alavuden kaupunki

Alkio-Opiston kannatusyhdistys ry

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Auralan Setlementti ry

Axxell Utbildning Ab

Bildningsalliansen rf

Borgå folkakademi Ab

Demokraattinen Sivistysliitto - Demokratiska Bildningsförbundet ry

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Erityiskansanopiston kannatusyhdistys ry
Espoon kaupunki
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Etelä-Karjalan kansalaisopisto-säätiö
Etelä-Karjalan kesäyliopisto Oy
Etelä-Pohjanmaan Korkeakoulu yhdistys ry
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kristillisen opiston kannatusyhdistys r.y.
Finlands svenska lärarförbund FSL
Folkhälsan Utbildning Ab
Forssan kaupunki
Fria Kristliga Folkhögskolföreningen FKF rf
Garantiföreningen för Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland rf
Haapajarven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Haapaveden Opiston kannatusyhdistys ry
Haminan kaupunki
HAMK Akatemia Oy
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjulan Setlementti ry
Hausjärven kunta
Helsingin Evankelisen Opiston Säätiö sr
Helsingin kaupunki
Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr
Huittisten kaupunki
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeenkyrön kunta
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta / Ingå kommun
Iso Kirja Ry
Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiö sr
Itä-Karjalan Kansanopistoseura ry
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy
Jakobstad stad / Pietarsaaren kaupunki
Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus
Joensuun kaupunki
Jokelan kansalaisopiston kannatusyhdistys r.y
Jokioisten kunta
Joutsan kunta
Joutsenon Opiston kannatusyhdistys ry

Juuan kunta
Jyränkölän Setlementti ry
Jyvälän Setlementti ry
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän kesäyliopistoyhdistys ry
Jyväskylän kristillisen opiston säätiö sr
Jämsän kaupunki
Jämsän kristillinen opisto ry
Järvenpään kaupunki
Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistys ry
Kaarinan kaupunki
Kainuun korkeakouluyhdistys ry
Kainuun Opisto Oy
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kalajoen Kristillisen Opiston Kannatusyhdistys ry
Kalliolan Setlementti ry
Kanneljärven kansanopiston kannatusyhdistys ry
Kannuksen kaupunki
Kansalaisopistojen liitto KoL ry
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Kansallinen Sivistysliitto ry
Kansallisarkisto
Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry
Kansanvalistusseura sr
Karkkilan kaupunki
Karstulan Evankelisen Kansanopiston Kannatusyhdistys ry
Karstulan kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskö stad
Kauhajoen evankelisen opiston kannatusyhdistys ry
Kauhajoen kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys ry
Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Keuruun kaupunki
Kimitoöns kommun / Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkohallitus
Kirkkonummen kunta
Kirkkopalvelut ry
Kirkon työmarkkinalaitos
Kisakalliosäätiö sr
Kisakeskussäätiö sr
Kiteen Evankelisen Kansanopiston kannatusyhdistys ry
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta

Kiuruveden kaupunki
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Korkeasti koulutettujen työmarkkinakeskusjärjestö Akava ry
Korpisaaren Säätiö sr
Korsholms kommun / Mustasaaren kunta
Koskelan Setlementti ry
Kotkan kaupunki
Koulutuskuntayhtymä OSAO
Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Kouvolan kaupunki
Kristinestads stad / Kristiinankaupunki
Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Kuopion kaupunki
Kuortaneen Urheiluopistosäätiö sr
Kurikkalan Setlementti ry
Kuurojen Liitto ry
Kuusamo-opiston kannatusyhdistys ry
Kvarnen Samkommun
Kymenlaakson liitto
Kymenlaakson Opiston Kannatusyhdistys ry
Laajasalon opiston säätiö sr
Lahden kansanopiston säätiö sr
Lahden kaupunki
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapinlahden kunta
Lapuan kaupunki
Laukaan kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Lieksan kristillisen opiston kannatusyhdistys ry
Lievestuoreen Setlementti ry
Limingan kansanopiston Kannattajayhdistys ry
Limingan kunta
Linnalan Setlementti ry
Lohjan kaupunki
Loimaan evankelisen kansanopiston säätiö sr
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Suomen opistoyhdistys ry
Lärkkulla-stiftelsen sr
Maaseudun Sivistysliitto ry
Malax kommun / Maalahden kunta
Merikarvian kunta
Mikkelin kaupunki (1)

Mikkelin kesäyliopiston kannatusyhdistys ry
Muhoksen kunta
Muonion kunta
Muurlan Evankelisen Opiston Säätiö sr
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nokian kaupunki
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven Opiston kannatusyhdistys ry
Nykärlaby stad / Uusikaarlepyy
Närpes stad / Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Opetushallitus
Opintokeskukset ry
Opintotoiminnan Keskusliitto ry
Oriveden kaupunki
Otsolan Kannatusyhdistys ry
Oulun kaupunki
Paasikiviopistoyhdistys ry
Paimion kaupunki
Palkansaajien koulutussäätiö sr
Palloilu Säätiö sr
Paltamon kunta
Pargas stad / Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Pedersöre kommun / Pedersören kunta
Perheniemen Evankelisen Opiston Kannatusyhdistys r.y.
Peruskansan Sivistysliitto ry
Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pohjantähti-opiston kannatusyhdistys ry
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria
Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopistoseura ry
Pohjois-Satakunnan kansanopiston kannatusyhdistys ry
Pohjois-Savon Kansanopistoseura r.y.
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Porin kaupunki
Portaanpää ry
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pro Lukio ry
Pudasjärven kaupunki
Puolangan kunta
Puumalan kunta
Päijät-Hämeen kesäyliopistoyhdistys ry
Päivölän kansanopiston kannattajayhdistys ry

Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Ranuan kristillinen kansanopistoyhdistys ry
Ranuan kunta
Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki
Raseborg-säätiö sr
Raudaskylän Kristillinen Opisto r.y.
Rauman kaupunki
Reisjärven Kristillinen Kansanopistoyhdistys ry
Riihimäen kaupunki
Rovalan Settlementti ry
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä, Lapin kesäyliopisto
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola
SASKY koulutuskuntayhtymä
Sastamalan kaupunki
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kansanopisto ry
Savonlinnan kesäyliopistoyhdistys ry
Seinäjoen kaupunki
Settlementti Kainulan Kannatusyhdistys ry
Settlementti Kyröskoskela ry
Siikajoen kunta
Siilinjärven kunta
Sipoon kunta
Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.
Snellman-Instituutti ry
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Stiftelsen för Hangö sommaruniversitet sr
Sulkavan kunta
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Suomen Diakoniaopisto - SDO Oy
Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetyks ry
Suomen Kansanopistoyhdistys ry
Suomen Kesäyliopistot ry
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry
Suomen Nuoriso-Opiston Kannatusyhdistys ry
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Suomen Raamattuopiston Säätiö sr
Suomen Rehtorit ry

Suomen teologinen opisto ry
Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska folkskolans vänner SFV rf
Säkylän kunta
Taiteen perusopetusliitto TPO ry
Taivalkosken kunta
Tampereen kaupunki
Tampereen kesäyliopistoyhdistys ry
Tanhuvaaran Säätiö sr
Tasa-arvovaltuutettu
Teollisuusliitto ry
Tietosuojavaaltuutettu
Tilastokeskus
Tohmajärven kunta
Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto ry
Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliitto TJS - Funktionärsorganisationernas
Bildningsförbund FOB ry
Tornion kaupunki
Turun Aikuiskoulutussäätiö, Turun kesäyliopisto
Turun kaupunki
Turun kristillisen opiston säätiö sr
Tuusulan kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työväen akatemian kannatusosakeyhtiö
Työväen Sivistysliitto TSL ry
Urheiluopistot ry
Utsjoen kunta
Vaalán kunta
Vaasan kaupunki
Vaasan kesäyliopisto ry - Vasa sommaruniversitet r.f
Valamon Luostari
Valkeakosken kaupunki
Valkealan Kristillisen Kansanopiston Kannatusyhdistys r.y.
Valtakunnallinen valmennus- ja liikuntakeskus Oy
Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki
Vapaa Sivistystyö ry
Varalan Säätiö sr
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen aikuiskoulutussäätiö sr
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihreä Sivistysliitto ry
Virtain kaupunki
Vuokatin Säätiö sr
Vuolle Settlementti ry

Vörå kommun / Vöyrin kunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Österbottens Svenska Kristliga Folkhögskolesällskap r.f.

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme liittämään oheen max. 1 sivun tiivistelmän lausunnostanne.

Kysymykset:

Ovatko ehdotetut säännökset selkeitä? Pyydämme antamaan kommenttinne pykäläkohtaisesti.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 3 §

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 c §. Onko vapaasta sivistystyössä annetun lain 6 c §:ään ehdotettu osaamismerkkien määritelmä onnistunut?

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 §

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 b §

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 21 §

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 24 §

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 9 d §

Puoluelain 8 §

Puoluelain 8 a §

Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 5 §

Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 6 b §

Onko teillä täydennettävää vaikutusarvioihin?

Muut kommentit ehdotuksiin liittyen

Pyydämme liittämään oheen max. 1 sivun tiivistelmän lausunnostanne.

Pirhonen Eeva-Riitta
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Nuutinen Jenni
Opetus- ja kulttuuriministeriö